

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології

Науковий журнал
Виходить десять разів на рік

Заснований у листопаді 2009 року
№ 1 (95), 2020

CEJSH

INDEX COPERNICUS
I N T E R N A T I O N A L

Crossref

Академія

Суми
СумДПУ імені А. С. Макаренка
2020

Засновник та редакція
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Друкується згідно з рішенням вченої ради Сумського державного педагогічного
університету імені А. С. Макаренка (протокол № 7 від 27.01.2020)

Редакційна колегія:

А. А. Сбруєва – доктор педагогічних наук, професор (головний редактор) (Україна);
О. А. Біда – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
Ю. А. Бондаренко – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
О. А. Заболотна – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
О. В. Кучай – доктор педагогічних наук, доцент (Україна);
М. П. Лещенко – доктор педагогічних наук, професор (Польща);
І. М. Литовченко – доктор педагогічних наук, доцент (Україна);
О. В. Михайличенко – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
Є. А. Панченко – кандидат педагогічних наук (Україна);
О. Є. Реброва – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
О.В. Семеніхіна – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
О.М. Семенов – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
П. Пласкура – кандидат інженерних наук, доцент (Польща) (**P. Plaskura** – Dr. Eng. (Poland));
В. Зоріч – доктор педагогічних наук, професор (Чорногорія) (**V. Zorić** – Associate Professor (Montenegro));
Е. Протнер – доктор педагогічних наук, професор (Словенія) (**Protner E.** – DSc. (Pedagogy), Prof. (Slovenia));

Рецензенти:

М. А. Бойченко – доктор педагогічних наук, доцент (заступник головного редактора) (Україна);
Б. Бонна – доктор педагогічних наук, професор (Польща) (**B. Bonna** – dr. hab., prof. (Polska));
В. С. Бугрій – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
Т. Зубжицька-Мачоуг – доктор хабілітований, професор (Польща) (**T. Zubrzycka-Maciąg** – dr. hab., prof. nadzw. (Polska));
М. Кісель – доктор хабілітований (Польща) (**M. Kisiel** – dr. hab. (Polska));
О. Г. Козлова – кандидат педагогічних наук, професор (Україна);
Ц. Курковський – доктор гуманітарних наук (Польща) (**C. Kurkowski** – dr. nauk humanistycznych (Polska));
Г. Ю. Ніколаї – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
О. І. Огієнко – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
К. Стахира – доктор педагогічних наук (Польща) (**K. Stachyra** – dr. hab. (Polska));
О. С. Чашечникова – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
І. А. Чистякова – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна);

Затверджено як фаховий журнал з педагогічних наук
(наказ МОН України № 1021 від 07.10.2015)

Журнал індексується в Crossref, Index Copernicus Master List, Google Scholar та CEJSH.

У журналі відображено результати актуальних досліджень з проблем порівняльної педагогіки, загальної педагогіки, історії педагогіки, педагогіки вищої школи, а також мистецької освіти.

experts were established to help them grow professionally. The 1940s were connected with the Weiscotten Report.

The study covers only a part of aspects of the problem. Concerning the prospects of further research, the plan is to describe the Weiscotten Report that deals with innovative activity in the American medical education from 1934 to 1939.

Key words: *American medical education, educational reforms, innovations, US medical schools, Flexner Report, Weiscotten Report, science-oriented curriculum, professional scientific literature.*

УДК 371.3:811.111

Маріанна Леврінц

Закарпатський угорський

інститут ім. Ракоці Ференца II

ORCID ID 0000-0002-2206-7113

DOI 10.24139/2312-5993/2020.01/030-038

ТРАНСФОРМАЦІЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПОЛОЖЕНЬ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ У США

Метою статті є аналіз трансформацій концептуальних положень у галузі підготовки вчителів іноземних мов у США. Дослідження виконано із застосуванням методів системного аналізу й узагальнення тенденцій розвитку теоретико-методологічних засад сфери іншомовної педагогічної освіти. З'ясовано, що в сучасній науково-світоглядній картині американських освітян на передній план виступили концептуальні ідеї соціалконструктивізму, критичної педагогіки, гуманізму й постпозитивістська епістемологія, оформившись у соціокультурній парадигмі. Основними тенденціями розвитку методологічних підвалин галузі є перехід від трансмісійної до колаборативної, транзакційної та перетворювальної моделей у вищій освіті; від тренувальної до розвивальної парадигми підготовки вчителів-філологів; відбувається переосмислення ролі студента в процесі навчально-професійної діяльності. Оновлена концептуальна парадигма характеризується відмовою від ідеї прямолінійності в розбудові наукового знання на користь переосмислення ролі особистості в перетворенні знанневої бази, освітнього середовища та соціокультурного контексту.

Ключові слова: *система підготовки вчителів іноземних мов, концептуальні положення, трансформація, наукове знання, США.*

Постановка проблеми. Інтегрованість американської системи підготовки вчителів іноземних мов обумовлюється загальнонауковими й галузевими концептуальними положеннями, які формують наукову картину світу суб'єктів освітньої системи, визначають хід і закономірності її розвитку, задають алгоритм і темпи її життєдіяльності, трансформування. Провідні концептуальні освітні орієнтири покликані впорядковувати множинні ідіосинкретні погляди на фундаментальні проблеми підготовки вчителів, перетворюючи їх на конкретні дидактичні шляхи реалізації в освітньому процесі. Розглянемо сучасні теоретичні положення галузі

підготовки вчителів-філологів у діалектичній перспективі, абстрагуючи й узагальнюючи основні тенденції розвитку сучасних теорій навчання й учіння. Незважаючи на наявність суперечностей як у концептуалізації основних теоретичних категорій галузі, так і у виділенні дидактичних підходів, детальне вивчення доводить їхню гомогенність, а отже й можливість фіксування їхніх основоположних рис.

Аналіз актуальних досліджень. Вивченню теоретико-методологічних проблем підготовки педагогів у галузі іншомовної освіти США присвячено чимало праць зарубіжних і вітчизняних учених. У роботі ми насамперед спиралися на доробок таких американських дослідників, як Болл Д., Браун Д., Джонсон К., Кренделл Дж., Кумарадівелу Б., Фрімен Д. і багато інших. Важливі питання педагогічної й філологічної освіти США порушуються в працях Бідюк Н., Іконнікової М., Кокор М., Кошманової Т., Черній Л., Шандрук С., Шихненко К. та ін. Зауважимо, що наявність певних напрацювань із досліджуваної проблеми уможлиблює виділення основних трансформаційних тенденцій у концептуальних положеннях системи підготовки вчителів іноземних мов у США.

Мета статті. Здійснити системний аналіз трансформацій концептуальних положень галузі підготовки вчителів іноземних мов у США.

Методи дослідження. Досягненню означеної мети сприяє використання методів системного аналізу, ретроспекції й узагальнення тенденцій розвитку теоретико-методологічних засад галузі філолого-педагогічної іншомовної освіти, а також аналіз практичного досвіду підготовки вчителів іноземних мов у США.

Виклад основного матеріалу. Ключовими категоріями теоретичного фундаменту системи підготовки вчителів іноземних мов (СПВІМ) є учіння й навчання. Загальнопоширеним є визнання провідної ролі вчителя в результативності навчання учнів (Blazar, 2016). Відтак, якість професійно-педагогічної діяльності знаходиться під постійною увагою американської спільноти, вживаються полівекторні й багаторівневі заходи, спрямовані на її зростання, гарантування якісної освіти всім учням країни без винятку (Закон «Не залишимо жодної дитини без уваги», 2001) представниками федералітету, науково-освітньої спільноти й широкої громадськості, окремими з яких є оптимізація програм підготовки вчителів ІМ (іноземних мов), імплементація системи підзвітності в освітній системі, узагальнення вимог до компетентнісного рівня вчителів у вигляді прийняття освітніх стандартів та ін.

Однак, навчання й учіння не завжди перебувають у стані діалектичної взаємозалежності. Кристалізація означеного усвідомлення серед лав американських науковців ознаменувала перегляд традиційних підходів до витлумачення сутності низки педагогічних явищ. Парадигмальних змін зазнали моделі навчання, особливості педагогічної взаємодії між учасниками освітніх процесів, фокус творчо-пошукових робіт

тощо. Ґрунтуючись на філософсько-епістемологічних засадах позитивізму й біхевіоризму, які міцно вкорінилися у світоглядних позиціях американської освітньої громадськості, у США протягом тривалого часу переважала трансмісійна або процесуально-продуктивна модель навчання. Постулативними для означеної парадигми є знак рівності між навчанням і учінням, де потік навчальної інформації пасивно сприймається учнями. Студент є об'єктом для змістового наповнення й формування в нього основних практичних умінь, а не суб'єкт, який бере активну участь у процесі творчого перетворення зовнішніх і внутрішніх ресурсів на професійно значимі компетентності. Американські дослідники Джонсон К. і Фріман Д. (2001) зазначають, що СПВІМ, базована на трансмісійній моделі, прагнула забезпечити студентів теоретичними галузевими знаннями й елементарними вміннями виконувати професійні обов'язки (Johnson, Freeman, 2001, с. 54–55), уподібнюючи професійне становлення технологічному процесу, кінцевим продуктом якого є «готовий до використання» педагогічний працівник, укомплектований знаннями й уміннями. Майбутній учитель вважається недостатньо компетентним для прийняття самостійних рішень щодо організації власного навчання (Britzman, 2003, с. 46). Основні навчальні методи ґрунтуються на імітації зразків виконання навчально-професійних завдань, некритичному опрацюванні навчального матеріалу та переказуванні.

Переформатування трансмісійної освітньої моделі розпочинається із виходом на наукову арену теорії когнітивізму, яка акцентує увагу на мисленневих процесах, інтелектуальних здібностях, критичному мисленні. Якщо для біхевіористів неосмислене засвоєння й відтворення навчального матеріалу становить основу учіння, то для когнітивістів – це лише перший етап навчання, який надалі передбачає активне мисленнєве перетворення інформації. Відтак, «відтворення» в навчанні переходить в особистісне «перетворення» знаннєвої бази. Поступовий перегляд ролі студента в якості активного учасника освітнього процесу супроводжується рухом у напрямі від учителицентризму до студентоцентризму як головної форми педагогічної взаємодії.

Унаслідок розгляду майбутніх учителів у ролі активних, дієздатних учасників власного професійного становлення й освітнього процесу, змінюється також тематика науково-дослідницьких робіт, головними серед яких стають ментальні процеси, учіння педагога або вчитель у ролі того, хто навчається, рефлексія в навчально-професійній діяльності тощо.

Паралельно у СПВІМ відбувається переорієнтація з тренувальної моделі (teacher training) на розвивальну (teacher development). Тренування в підготовці педагогів розглядається як формування базових теоретико-практичних азів, які уможливають практичне застосування елементарних навичок викладання. У парадигмі освіти або розвитку вчителів розв'язання

проблеми підготовки педагога здійснюється з особистісних позицій: професійне становлення передбачає не тільки оволодіння практичними техніками викладання, але й цілісний розвиток особистості майбутнього вчителя через рефлексивний аналіз навчально-професійної діяльності, критичне опрацювання навчального матеріалу, самоосвіту, самовдосконалення тощо (Richards, Farrel, 2005).

Однак, у гонитві за високими ідеалами поза увагою освітян ризикує опинитися практична підготовленість початкуючого вчителя навчати ІМ, розвивати іншомовну компетентність учнів, що і є його основною функцією. На думку Бол Д. та ін. (2010), готовність і здатність учителя вправно навчати учнів вимагає ретельної професійної підготовки саме в тренувальному форматі. Розвинені навички викладання не применшують професійного статусу педагога, як стверджують критики тренувального підходу, а навпаки, становлять його фундамент. Професійно-педагогічна діяльність, базована на імпровізуванні, обмежуючись індивідуальним досвідом учителя у формуванні фахової компетентності, нівелює професійність педагогічної праці (Ball, Forzani, 2010, с. 508–509).

З міркуваннями авторів важко не погодитись, адже власне сутність професії полягає в здатності індивіда виконувати комплекс практичних дій на основі спеціальних знань, які є загальним надбанням професійної групи. Якщо означений компонент спеціальних знань і вмінь відсутній, то й праця вчителя не може належати до розряду професій. Таким чином, СПВІМ повинна вибудовуватися за принципом конвергенції, включаючи як тренувальну, так і розвивальну парадигми, оскільки обидві є життєдайними для професійного становлення й розвитку вчителя.

Подальші трансформації в концептуалізації проблем підготовки вчителів ІМ розгортаються на тлі теорій конструктивізму або соціалконструктивізму, сформованих як логічне довершення ідей попередників теорій когнітивізму й гуманізму (Brown, 2000). З позицій означених теорій навчання відбувається внаслідок активного особистісного конструювання індивідом знань: інформація, що поступає ззовні, перетворюється індивідом з огляду на наявний попередній досвід, світоглядну картину, віддзеркалюючись від навколишнього середовища. Відтак, студент не є «чистою дошкою», на яку наносять інформацію, а є співавтором професійної знанневої бази. У галузі підготовки вчителів вплив конструктивізму спостерігається в оформленні нових моделей, як наприклад, рефлексивної, яка передбачає не лише теоретико-практичне озброєння студента через передачу релевантної інформації, а й глибокий аналіз і осмислення майбутнім учителем педагогічних явищ.

Оновлена візуалізація освітніх проблем через призму конструктивістських концепцій привернула увагу науковців до проблеми учіння вчителя, тобто внутрішньо-особистісних процесів, які відбуваються в

ході його професійного становлення. До недавнього часу вчитель ІМ розглядався в ролі споживача психолого-педагогічної та лінгвістичної теорій, однак ігнорування думки практика в розбудові теорії неминуче призводить до одностороннього трактування важливих понять галузі. Наразі, роль учителя ІМ у цьому розрізі зазнала кардинальних змін. Він розглядається не лише як користувач, але й автор психолого-педагогічної теорії. Для прикладу, в літературі плідно розробляються проблеми педагогічного дослідження та дослідження дією (teacher research, action research), присвячених вивченню особливостей залучення вчителів і студентів до творчо-пошукової діяльності (Burns, 2013).

Важливою нинішньою тенденцією в галузі підготовки вчителів ІМ у США є розвиток концептуальних засад у соціокультурній перспективі. Якщо теоретики біхевіоризму й когнітивізму розглядали навчання як індивідуально зумовлений процес, то соціалконструктивізм зосередився на вивченні впливу соціальних факторів у навчанні (Johnson, Freeman, 2001). Формування професійно-педагогічної компетентності, розвиток професійних знань і вмінь відбувається внаслідок залучення до навчання й викладання за конкретних контекстуальних обставин, що надає їй індивідуального контекстуально-залежного забарвлення. Дидактичними шляхами імплементації ідей соціокультурної парадигми в практику підготовки вчителів ІМ стали колаборативні форми навчання й викладання, співпраця між учасниками освітніх процесів, як наприклад між викладачами ЗВО і шкільними вчителями тощо.

Однією з незворотних тенденцій, що характеризує сучасний стан концептуального оформлення галузі підготовки вчителів ІМ, є відмова від догматизму, прескриптивності до більш критичного ставлення до пропонованих теоретичних положень. Майбутнього вчителя закликають розвивати усвідомлення про наявність множинних перспектив, що дають пояснення фундаментальних освітніх феноменів. Відповідно, «модна» теорія не може претендувати на звання панівної та єдино правильної, а лише одним із можливих теоретичних обґрунтувань проблем освіти. У сфері викладання ІМ означена тенденція набула вигляду «післяметодової ери» та «просвітленого еkleктицизму», для яких властивими є заперечення існування ідеального методу навчання ІМ усіх без винятку учнів (Kumaradivelu, 2012). Сучасний учитель ІМ є ґрунтовно ознайомленим із навчальними підходами й методами, однак освітній процес вибудовує з урахуванням інтересів і потреб учнівської спільноти й ситуативних обставин.

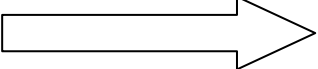
Помітним віянням у галузі підготовки вчителів ІМ є сформоване під дією критичної педагогіки усвідомлення того, що вивчення ІМ не є нейтральним, незалежним від ширших суспільних процесів і може мати негативні наслідки для соціального стану студентів. Окремим прикладом може слугувати роль англійської мови в умовах лінгвальної глобалізації,

яка займає провідні позиції в науковій, політико-економічній та інших галузях (Philipson, 1992). Учитель, для якого іноземна мова, що викладається, є рідною, також має привілейований статус порівняно з педагогом, який не є носієм мови з народження (Megyes, 2001). Наразі у світлі критичної педагогіки здійснюються спроби освітян налагодити баланс між викладанням ІМ і підтримкою менш уживаних мов, пошук шляхів розвитку критичного ставлення, осмислення майбутніми вчителями теоретичних засад галузі та ролі ІМ у соціальному контексті.

Під впливом теорій критичної педагогіки і міжкультурної комунікації в США назріло оновлене бачення ролі вчителя-словесника як медіатора між представниками різних культурних груп або посередника між корінними й новоприбулими членами суспільства. Оскільки США є країною емігрантів, суспільна місія вчителя ІМ є вкрай важливою, уособлюючи через засвоєння мови перспективи повноцінної соціалізації у «країні можливостей». Результати аналізу трансформацій концептуальних положень системи підготовки вчителів-філологів у США представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Трансформація концептуальних положень у галузі підготовки вчителів ІМ у США

	
Трансмійсна модель у навчанні й підготовці вчителів ІМ.	Колаборативна/транзакційна/трансформативна модель.
Підготовка вчителя в тренувальній парадигмі. Біхевіоризм, когнітивізм.	Освіта/розвиток учителя. Конструктивізм, критична педагогіка, гуманізм.
Студент як пасивний сприймач інформації. Студент як об'єкт педагогічного впливу й освітнього процесу. Студент/учитель – споживач психолого-педагогічної, лінгводидактичної та інших теорій.	Студент як активний перетворювач інформації. Студент як суб'єкт педагогічної взаємодії та освітнього процесу. Студент/учитель – співавтор психолого-педагогічної, лінгводидактичної та ін. теорій. Залучення вчителів до науково-пошукової діяльності.
Сконцентрованість на навчанні майбутнього вчителя.	Акцент на учінні майбутнього вчителя (яким чином студент навчається викладати ІМ).
Навчання як індивідуальний процес. Індивідуальні навчальні форми.	Навчання як соціально зумовлений процес. Колаборативні/колективні форми організації навчання.
Техніцизм у підготовці вчителя (вивчення теоретичних основ, розвиток елементарних практичних умінь).	Рефлексія в навчально-професійній діяльності, критичне осмислення, учитель як перетворюючий інтелектуал.

<p>Інтуїція, досвід та ідеї освітніх спільнот. Догматизм, прескриптивізм у теоретичному наповненні змісту підготовки вчителів ІМ. Пошук «ідеального» методу навчання ІМ</p>	<p>Науково-емпірична обґрунтованість. Критичне ставлення до наявних теоретичних положень. Післяметодовий стан, еклектицизм</p>
---	---

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Хід розвитку системи фахової підготовки вчителів ІМ у США визначається сукупністю зовнішніх і внутрішньогалузевих впливів. До кластера безпосередніх чинників належать загальнонаукові й вузькоспеціальні тенденції, які утворюють методологічні підвалини галузі, зокрема філософсько-епістемологічні концепції, теоретичні положення предметних галузей загальної та прикладної лінгвістики, лінгводидактики, педагогіки, психології та інших суміжних наук. На підставі узагальнення наукових розвідок американських дослідників виявлено, що ключовими епістемологічними засадами освітньої філософії США, включаючи підготовку вчителів-філологів, є парадигми позитивізму й постпозитивізму, інтерпретивізму, критицизму, у призмі яких розвинулися концепції біхевіоризму, когнітивізму, гуманізму, конструктивізму, соціалконструктивізму, критичної педагогіки й деякі інші.

На сучасному етапі, науково орієнтована світоглядна картина світу американських освітян формується під впливом засадничих положень конструктивізму й соціалконструктивізму, критичної педагогіки, гуманізму та епістемології постпозитивізму. Позитивістська ідеологія, із властивою їй пошуком абсолютних, беззаперечних істин в освітніх процесах поступово здає позиції на користь постпозитивізму, а саме інтерпретивізму та критицизму. Означені підходи характеризуються відмовою від пошуку єдино правильної, ідеальної теоретичної основи в педагогічній дійсності, усвідомлюючи її контекстуально-ситуативну природу.

У сфері підготовки вчителів ІМ окреслені тенденції призвели до парадигмальних змін: традиційна трансмісійна або процесуально-продуктивна освітня модель, сутність якої полягає в озброєнні майбутніх учителів готовим комплектом знань і вмінь, поступово зазнає переосмислення. У розумінні освітньої філософії сьогодення, вчитель є центральною фігурою, що скеровує процес власного професійного становлення й розвитку, беручи безпосередню участь у формуванні професійної світоглядної позиції, компетентності, відтак ігнорування ролі особистості педагога немислиме. Важливою віхою еволюціонування філософсько-епістемологічних підвалин педагогічної освіти США в соціокультурній перспективі є врахування комплексного впливу зовнішнього середовища в процесі конструювання індивідом професійних знань, поглядів, переконань. Тобто, компетентність учителя формується за діалектичним принципом, органічно поєднуючи зовнішній інформаційний

потік і загальний вплив освітніх процесів з індивідуальним досвідом і світоглядною позицією, віддзеркалюючись у соціокультурному контексті. Одним із перспективних напрямів дослідження вважаємо компаративний аналіз концептуальних компонентів американської та вітчизняної систем підготовки вчителів-філологів.

ЛІТЕРАТУРА

- Ball, D., Forzani, F. (2009). The work of teaching and the challenge for teacher education. *Journal of Teacher Education*, 60 (5), 497–511.
- Blazar, D. (2016). *Teacher and teaching effects on students' academic performance, attitudes, and behaviors*. Doctoral dissertation. Harvard Graduate School of Education.
- Britzman, D. (2003). *Practice makes practice. A critical study of learning to teach*. New York: State University Press.
- Brown, D. H. (2000). *Principles of language learning and teaching*. New York: Longman.
- Burns, A. (2013). Innovation through action research and teacher-initiated change. In K. Hyland and L. Wong (Eds.), *Innovation and Change in English Language Education* (pp. 90–105). Abingdon: Routledge.
- Johnson, K. E., Freeman, D. (2001). Teacher learning in second language teacher education: A socially-situated perspective. *Revista Brasileira de Linguística Aplicada*, 1(1), 53–69.
- Kumaravadivelu, B. (2012). *Language teacher education for a global society: A modular model for knowing, analyzing, recognizing, doing, and seeing*. New York, NY: Routledge.
- Medgyes, P. (2001). When the teacher is a nonnative speaker. In M. Celce-Murcia (Ed.), *Teaching English as a second or foreign language*, (pp. 415–427). Boston: Heinle & Heinle.
- Philipson, R. (1992). *Linguistic imperialism*. Oxford: Oxford University Press.
- Richards, J., Farrell, T. (2005). *Professional development for language teachers: Strategies for teacher learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- [Шихненко, К. \(2018\). Розвиток лідерського потенціалу вчителів в умовах змін: досвід реформування шкільної освіти в США. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 9 \(83\), 69–79.](#) (Shykhnenko, K. (2018). Developing the leadership potential of teachers under the conditions of educational change: Lessons from school reforms in the USA. *Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 9 (83), 69–79).

РЕЗЮМЕ

Левринц Марианна. Трансформація концептуальних положень системи підготовки учителів іноземних мов в США.

Целью статьи является анализ трансформаций концептуальных положений области подготовки учителей иностранных языков в США. Исследование выполнено с применением методов системного анализа и обобщения тенденций развития теоретико-методологических основ сферы иноязычного педагогического образования. Установлено, что в США на передний план педагогического образования выступили концептуальные идеи социалконструктивизма, критической педагогики, гуманизма и эпистемология постпозитивизма, которые оформились в социокультурной парадигме. Основными тенденциями развития методологических основ отрасли является переход от трансмиссионной к колаборативной, транзакционной и преобразовательной моделей высшего образования; от тренировочной к развивающей парадигме подготовки учителей-

філологів; происходит переосмысление роли студента в процессе учебно-профессиональной деятельности. Современная концептуальная парадигма характеризуется отказом от идеи прямолинейности в развитии научного знания в пользу переосмысления роли личности в развитии теории, образовательной среды и социокультурного контекста.

Ключевые слова: система подготовки учителей иностранных языков, концептуальные положения, трансформация, научное знание, США.

SUMMARY

Levrints (Lőrincz) Marianna. Transformations in the conceptual orientation of the US system of foreign language teacher education.

The present paper examines transformations of conceptual orientations in the field of foreign language teacher education in the USA. In the study the methods of systematic and retrospective analysis were employed to outline the tendencies in the development of theoretical background of the sphere of language teacher preparation. The foundational theories informing the contemporary academic outlook of American educators are the constructivism, social constructivism, critical pedagogy, humanism, postpositivist epistemology and sociocultural perspective.

One of the main developmental trends in the sphere of language teacher education is characterized by the shift in the instructional models from transmission to collaboration, transaction and transformation. The training approach in teacher preparation is rethought in the perspective of teacher education as development. A discernible shift has taken place in the perception of the role of student-teachers as active transformers of information, who not only consume the relevant theories but also act as co-authors of the professional knowledge base; from being the objects of educational influence and instructional process to its subjects.

One of the general research trends is the focus on the problem of learning to teach as opposed to the previously emphasized teaching students to teach. Recent research also suggests criticism of technicist view in teacher preparation (developing a predefined set of basic knowledge and teaching skills) towards actively engaging future foreign language teachers in the critical evaluation of multiple theoretical perspectives.

In the sphere of language teacher training the prescriptive, dogmatic pursuit of universal educational theory, as well as an ideal foreign language teaching approach are reconsidered in light of pluralism, changeability, epistemic and gnoseological variability. Thus, the contemporary conceptual paradigm of the sphere of language teacher education is characterized by rejection of the idea of straightforwardness in the construction of educational theory in favor of individual, context and culture specific interpretation.

Key words: foreign language teacher education system, conceptual orientations, paradigm shift, educational, linguodidactic theory, USA.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. ПРОБЛЕМИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Бойченко Марина, Пахотіна Тетяна. Змістові засади патріотичного виховання школярів у Республіці Польща.....	3
Карпусь Ольга. Термінологічний інструментарій дослідження проблеми здоров'язбереження у Фінляндії	12
Куліченко Алла. Інноваційна діяльність у медичній освіті США (1910–1940 рр.)	20
Леврінц Маріанна. Трансформація концептуальних положень системи підготовки вчителів іноземних мов у США	30
Чупахіна Світлана. Застосування інформаційних технологій у корекційно-розвитковій роботі з дітьми з інтелектуальними порушеннями: зарубіжний досвід.....	39

РОЗДІЛ II. ПРОБЛЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Гученко Ганна, Прокопова Людмила, Міщенко Олександр. Рухливі ігри як засіб підвищення фізичної підготовленості та виховання патріотизму й морально-вольових якостей підлітків у позаурочний час.....	50
Жацько Олена. Організація взаємодії закладів загальної середньої освіти й органів місцевого самоврядування в освіті та вихованні дітей	62
Лісневська Наталія. Особливості застосування кольоротерапії в роботі з дітьми дошкільного віку як засобу впливу на їх здоров'я	73
Потьомкіна Нанулі. Соціально-педагогічна профілактика залежності старшокласників від соціальних мереж засобами кінопродукції.....	82
Приходькіна Наталія. Навчальна програма з медіа- та інформаційної грамотності ЮНЕСКО: концептуальні основи	94
Сокаль Валентина, Гурінчук Лариса. Управління розвитком креативного закладу загальної середньої освіти.....	103
Стежко Юрій. Мотиваційні домінанти та методологічні засади освітніх інновацій в імперативах українських реалій	116
Цибулько Ольга. Особливості педагогіки духовності у світлі сучасного світського та релігійного виховання	127

РОЗДІЛ III. ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Ковальчук Жанна. Забезпечення відповідності наукової діяльності вітчизняних учених у галузі спеціальної освіти директивам керівних органів УРСР у 1970-1991-у рр.	138
---	-----

РОЗДІЛ IV. ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Будянська Вікторія, Мариківська Галина. Шляхи формування мовленнєвої культури в закладах вищої освіти	149
Глінчук Юлія. Професійно-орієнтовані інноваційні педагогічні технології формування працезохоронної компетентності майбутніх учителів	159
Гречаник Наталія. Емоційно-вольові основи культурологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи	169
Загородня Людмила. Дисципліна «Імідж закладу дошкільної освіти» як інтегрований складник формування готовності магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти	180
Калініченко Людмила. Риторична культура як основа формування професійної мовнокомунікативної компетентності майбутніх правників	192
Кіцера Наталія. Упровадження інтерактивних методів викладання основ медичної генетики студентам-медикам.....	198
Козлов Дмитро. Критеріально-оцінний інструментарій визначення стану розвитку інноваційної культури майбутнього керівника закладу загальної середньої освіти в процесі магістерської підготовки	211
Корнєєва Ірина. Монолог-презентація як ефективний метод іншомовного професійно орієнтованого навчання майбутніх дизайнерів.....	224
Курок Віра, Гребеник Антон. Дуальна освіта як інноваційна форма підготовки фахівців у закладах вищої освіти.....	239
Невзоров Роман. Наземне навчання бойовим польотам як умова якісної фахової підготовки майбутніх льотчиків тактичної авіації.....	248
Парфіненко Тетяна. Визначення рівнів сформованості здорового стилю життя студентів у процесі навчання основ здоров'я	256
Плющ Валентина. Самостійна робота як одна з форм самоосвіти студентів	266
Погребняк Дмитро, Коновалов Денис. Методика розвитку фахової компетентності начальників фізичної підготовки та спорту військових частин збройних сил України в системі післядипломної освіти	276
Ровенська Ольга, Астахов Віктор. Удосконалення математичної компетентності студентів інформаційно-технологічних спеціальностей засобами НДР з теорії наближення	289

Сільчук Олеся. Проблема моральних цінностей студентів аграрних закладів вищої освіти: роль гуманітарних дисциплін	299
Томенко Олександр, Матросов Сергій, Ярова Олена. Особливості секційної моделі організації фізичного виховання студентів у закладах вищої освіти	309
Шарова Тетяна, Зотова Валентина, Копейцева Людмила, Землянська Аліна. Сучасні технології викладання філологічних дисциплін у закладах вищої освіти.....	323

РОЗДІЛ V. ПРОБЛЕМИ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Чень Чень. Умови формування презентаційних умінь у контексті комунікативної діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва	335
---	-----

СОДЕРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ I. ПРОБЛЕМЫ СРАВНИТЕЛЬНОЙ ПЕДАГОГИКИ

Бойченко Марина, Пахотина Татьяна. Содержание патриотического воспитания школьников в Республике Польша	3
Карпусь Ольга. Терминологический инструментарий исследования проблемы здоровьесбережения в Финляндии	12
Куличенко Алла. Инновационная деятельность в медицинском образовании США (1910–1940 гг.)	20
Левринц Марианна. Трансформация концептуальных положений системы подготовки учителей иностранных языков в США	30
Чупахина Светлана. Применение информационных технологий в коррекционно-развивающей работе с детьми с интеллектуальными нарушениями: зарубежный опыт	39

РАЗДЕЛ II. ПРОБЛЕМЫ ОБЩЕЙ ПЕДАГОГИКИ

Гученко Ганна, Прокопова Людмила, Мищенко Александр. Подвижные игры как средство повышения физической подготовленности, воспитания патриотизма и морально-волевых качеств подростков во внеурочное время	50
Жадько Елена. Организация взаимодействия учреждений общего среднего образования и органов местного самоуправления в образовании и воспитании детей..	62
Лисневская Наталия. Особенности использования цветотерапии с детьми дошкольного возраста как средство влияния на их здоровье.....	73
Потёмкина Нанули. Социально-педагогическая профилактика зависимости старшеклассников от социальных сетей средствами кинопродукции..	82
Приходькина Наталья. Программа медиа- и информационной грамотности ЮНЕСКО: концептуальные основы	94
Сокаль В. А., Гуричук Л. Е. Управление развитием креативного учреждения общего среднего образования.....	103
Стежко Юрий. Мотивационные доминанты и методологические основания образовательных инноваций в императивах украинских реалий.	116
Цыбулько Ольга. Особенности духовной педагогики в свете современного светского и религиозного воспитания.....	127

РАЗДЕЛ III. ПРОБЛЕМЫ ИСТОРИИ ПЕДАГОГИКИ

Ковальчук Жанна. Обеспечение соответствия научной деятельности отечественных ученых в области специального образования директивам руководящих органов УССР в 1970-1991-м годах	138
---	-----

РАЗДЕЛ IV. ПРОБЛЕМЫ ПЕДАГОГИКИ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ

Будянская Виктория, Марыкивская Галина. Пути формирования речевой культуры в высших учебных заведениях.	149
Глинчук Юлия. Профессионально-ориентированные инновационные педагогические технологии формирования трудоохранной компетентности будущих учителей.	159
Гречаник Наталия. Эмоционально-волевые основы культурологической компетентности будущих учителей начальной школы.	169
Загородняя Людмила. Дисциплина «Имидж учреждения дошкольного образования» как интегрирующая составляющая формирования готовности магистров к обеспечению качества образовательного процесса в учреждении дошкольного образования.	180
Калиниченко Людмила. Риторическая культура как основа формирования профессиональной речекоммуникативной компетентности будущих юристов.	192
Кицера Наталия. Внедрение интерактивных методов преподавания основ медицинской генетики студентам-медикам.	198
Козлов Дмитрий. Критериально-оценочный инструментарий определения состояния развития инновационной культуры будущего руководителя учреждения общего среднего образования в процессе магистерской подготовки.	211
Корнеева Ирина. Монолог-презентация как эффективный метод иноязычного профессионально ориентированного обучения будущих дизайнеров.	224
Курок Вера, Гребеник Антон. Дуальное образование как инновационная форма подготовки специалистов в учреждениях высшего образования.	239
Невзоров Роман. Наземное обучение боевым полётам как условие качественной профессиональной подготовки будущих лётчиков тактической авиации.	248
Парфиненко Татьяна. Определение уровней сформированности здорового стиля жизни студентов в процессе обучения основ здоровья.	256
Плющ Валентина. Самостоятельная работа как одна из форм самообразования студентов.	266
Погребняк Дмитрий, Коновалов Денис. Методика развития профессиональной компетентности начальников физической подготовки и спорта военных частей Вооруженных сил Украины в системе последипломного образования.	276

Ровенская Ольга, Астахов Виктор. Усовершенствование математической компетентности студентов информационно-технологических специальностей средствами НДР по теории приближения	289
Сильчук Олеся. Проблема моральных ценностей студентов аграрных заведений высшего образования: роль гуманитарных дисциплин	299
Томенко Александр, Матросов Сергей, Яровая Елена. Особенности секционной модели организации физического воспитания студентов высших учебных заведений	309
Шарова Татьяна, Зотова Валентина, Копейцева Людмила, Землянская Алина. Современные технологии преподавания филологических дисциплин в учреждениях высшего образования	323

РАЗДЕЛ V. ПРОБЛЕМЫ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Чень Чень. Условия формирования презентационных умений в контексте коммуникативной деятельности будущего учителя музыкального искусства	335
--	-----

CONTENTS

SECTION I. PROBLEMS OF COMPARATIVE EDUCATION

Boichenko Maryna, Pakhotina Tetiana. Content foundations of patriotic education of schoolchildren in the Republic of Poland	3
Karpus Olha. Terminological toolkit of the health care research in Finland	12
Kulichenko Alla. Innovative activity in US medical education (1910s – 1940s)..	20
Levrints (Lórinicz) Marianna. Transformations in the conceptual orientation of the US system of foreign language teacher education.....	30
Chupakhina Svitlana. Application of information technologies in correctional-developmental work with children with intellectual disabilities: foreign experience	39

SECTION II. PROBLEMS OF PEDAGOGIES

Guchenko Anna, Prokopova Lyudmila, Mishchenko Alexander. Outdoor games as a means of improving physical condition, upbringing of patriotism and moral-volitional qualities of adolescents in extracurricular activities.....	50
Zhadko Olena. Organization of interaction of general secondary education institutions and local self-government bodies in children's upbringing and education..	62
Lisnevskia Natalia. Features of color therapy application in working with preschool children as a means of the influence on their health..	73
Potomkina Nanuli. Social and pedagogical prevention of high school students' dependence on social networks by means of film production	82
Prykhodkina Nataliia. The media and information literacy curriculum of UNESCO: conceptual bases	94
Sokal Valentyna, Gurinchuk Larysa. Managing development of a creative institution of general secondary education.....	103
Stezhko Yurii. Motivation dominants and methodological basis of the educational innovations in the imperatives of Ukrainian realities	116
Tsybulko Olga. Peculiarities of spiritual pedagogy in the light of modern secular and religious education.	127

SECTION III. PROBLEMS OF HISTORY OF EDUCATION

Kovalchuk Zhanna. Ensurance of correspondence of scientific activity of national scientists in the field of special education to the orders of leading organizations of the USSR in 1970-1991's.....	138
---	-----

SECTION IV. PROBLEMS OF HIGHER EDUCATION

Budianska Viktoriia, Marykivska Halyna. Ways of formation of speech culture in higher education institutions.....	149
Hlinchuk Yuliia. Professionally oriented innovative pedagogical technologies for the formation of labor protection competence of future teachers.....	159

Hrechanyk Nataliia. Emotional-volitional bases of culturological competence of future primary school teachers	169
Zahorodnia Liudmyla. The course “Preschool education institution image” as an integrated component of forming Masters’ readiness for educational process quality assurance in a preschool education institution.	180
Kalinichenko Liudmyla. Rhetorical culture as a basis for developing future law specialist professional language communicative competence.	192
Kitsera Nataliya. Implementation of interactive methods in teaching basics of medical genetics for medical students	198
Kozlov Dmytro. Criteria and evaluation instrument for determining the state of innovative culture development of the future manager of the general secondary education institution in the masters’ training process	211
Korneyeva Irene. Monologue-presentation as an effective method of foreign language professionally orientated teaching of future designers...	224
Kurok Vera, Grebenik Anton. Dual education as an innovative form of specialist’s training in higher education institutions	239
Nezorov Roman. Ground combat flight training as a condition of qualitative professional training for future tactical aviation pilots.	248
Parfinenko Tatiana. Determination of the levels of a healthy lifestyle formation of students in the health fundamentals learning process	256
Pliushch Valentyna. Independent work as one of the forms of student self-study	266
Pohrebniak Dmytro, Konovalov Denys. Methods of professional competence development of the heads of physical training and sports of military units of the Armed Forces of Ukraine in the system of postgraduate education.....	276
Rovenska Olha, Astakhov Viktor. Improvement of the mathematical competence of students of information-technological specialties by means of research on the theory of approximation	289
Silchuk Olesia. The problem of moral values among the agrarian university students: a role of humanities	299
Tomenko Oleksandr, Matrosov Serhii, Yarova Olena. Peculiarities of the sectional model of physical education of students in higher education institutions	309
Sharova Tetiana, Zotova Valentyna, Kopeitseva Liudmyla, Zemlianska Alina. Modern technologies of teaching philological disciplines in higher education institutions	323
SECTION V. PROBLEMS OF ART EDUCATION	
Chen Chen. Conditions for the formation of presentation skills in the context of future musical art teacher’s communicative activity.....	335

Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук.
П 24 журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. – Суми : Вид-во СумДПУ
імені А. С. Макаренка, 2020. – № 1 (95). – 353 с.

ISSN 2312-5993

ISSN 2414-9799 (Online)

DOI журналу 10.24139/2312-5993

DOI номера 10.24139/2312-5993/2020.01

Key title: Pedagogični nauki: teoriâ, istoriâ, innovacijni tehnologiji Abbreviated
key title: Pedagog. nauki: teor. istor. innov. tehnol.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації
КВ № 15795 – 4267Р від 27.10.2009 р.

Комп'ютерне складання та верстання: *І. А. Чистякова*

Підписано до друку 27.01.2020.
Формат 60x84/16. Гарн. Calibri. Папір офсет. Друк ризогр.
Ум. друк. арк. 20,51 Ум. фарб.-відб. 20,51.
Обл. вид. арк. 24,01. Тираж 100 пр. Вид. № 12.

Виготовлювач:
ФОП Цьома С.П., 40002, м. Суми, вул. Роменська, 100.
Тел.: 066-293-34-29.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
серія ДК, № 5050 від 23.02.2016.